

Kursplan

för kurs på avancerad nivå

Specialpedagogik: Teoretiska grunder för synpedagogik och synpedagogiskt arbete

15.0 Högskolepoäng

15.0 ECTS credits

Special Education: Theoretical Perspectives on Vision Impairment, Vision (Impairment) Pedagogy and Vision Rehabilitation

Kurskod:	UQ10SY
Gäller från:	HT 2009
Fastställd:	2009-06-10
Institution	Specialpedagogiska institutionen
Ämne	Specialpedagogik

Beslut

Kursen ingår i *Masterprogram i specialpedagogik med inriktning mot synpedagogik och synpedagogiskt arbete*.

Kursansvarig institution är Specialpedagogiska institutionen vid Stockholms universitet. Denna kursplan är fastställd av institutionsstyrelsen 2009-06-10.

Kursplanen är giltig fr.o.m. termin H09.

Beslut om upphävande är fattat av institutionsstyrelsen vid specialpedagogiska institutionen den 2020-05-26.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Kursen ingår i *Masterprogram i specialpedagogik med inriktning mot synpedagogik och synpedagogiskt arbete*. För tillträde till kursen krävs att studenten antagits till masterprogrammet.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
DK01	Teoretiska grunder för synpedagogik & synpedagogiskt arbete	15

Kursens innehåll

Kursen avser att presentera en teoretisk mångvetenskaplig grund för synpedagogik och synpedagogiskt arbete. Kunskap hämtas främst från de akademiska ämnena specialpedagogik, pedagogik, arbetsterapi, medicin, sociologi och psykologi. På vilket sätt dessa olika ämnen är möjliga att förena inom synpedagogiskt arbete och forskning kommer att problematiseras och genomlysas med grund i ett vetenskapligt förhållningssätt.

För att det teoretiska innehållet ska kunna relateras till den synpedagogiska praktiken kommer relationen mellan teori och praktik att behandlas. Här kommer också sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet att aktualiseras, bl.a. inom ramen för formandet av en evidensbaserad verksamhet. Ett evidensbaserat förhållningssätt introduceras som en grund för de kommande kurserna. Fältstudier kommer att genomföras.

Kursen utgår från ett perspektiv där människan ses i relation till sin omvärld. Flera kunskapsområden har denna utgångspunkt. Kursen avser att belysa skillnader och likheter mellan olika kunskapsinriktningar och

modeller, bl.a. International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) och olika specialpedagogiska perspektiv, den medicinska forskningen och en berättande tradition, samt arbetsterapi och pedagogik respektive specialpedagogik.

Centrala begrepp inom de olika kunskapstraditionerna kommer att behandlas. Innebörder i begreppen rehabilitering, habilitering, hälsa, funktionshinder och funktionsnedsättning kommer att behandlas utifrån hur de definieras i centrala dokument. De för synpedagogiken centrala begreppen aktivitet, delaktighet och lärande behandlas och problematiseras i relation till synnedsättning och blindhet. Aktivitet behandlas främst utifrån en arbetsterapeutisk referensram och ICF. Delaktighet behandlas utifrån en specialpedagogisk referensram och ICF med tonvikt på delaktighet som social process. Lärande behandlas som en social och meningsskapande process i anslutning till personers med synnedsättning möjligheter att leva ett aktivt liv. Därutöver behandlas existentiella aspekter vid synnedsättning, identitet, medborgarskap och samhällsperspektiv på hälsa och sjukdom. Den medicinska grunden för ögonsjukdomar ges en omfattande behandling, såväl som ögats anatomi. Nationella och internationella lagar, konventioner och rättigheter för barn och vuxna presenteras, såväl som Synskadades Riksförbunds intressepolitiska arbete.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs ska studenten:

- visa kunskap om innebörden i och kunna tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt,
- visa fördjupad kunskap och förståelse för synpedagogikens mångvetenskapliga grund,
- kunna argumentera för olika kunskapsområden och teoribildningars betydelse för utformningen av synpedagogiskt arbete,
- visa fördjupad kunskap om centrala begrepp såsom funktionshinder, hälsa, aktivitet, delaktighet, lärande och medborgarskap,
- visa kunskap om synskaderörelsens intressepolitiska arbete för personers med synnedsättning rätt till delaktighet och jämlikhet i samhället,
- visa fördjupad kunskap om ögats anatomi och ögonsjukdomar, och
- analysera och förstå personers med synnedsättning möjligheter och hinder för aktivitet, lärande och delaktighet.

Undervisning

De olika kunskapsområdena kommer att introduceras via föreläsningar i kombination med läsning av litteratur. Även litteraturseminarier på nätet kommer att utnyttjas för bearbetning av litteraturen samt för att relatera olika kunskapsområden inom synpedagogisk verksamhet.

Kunskapskontroll och examination

Kunskapskontroll sker genom olika examinationsformer. Synpedagogikens mångvetenskapliga grund och hur olika kunskapsområden och teoribildningar relaterar till synpedagogiskt arbete, samt kunskap om synskaderörelsens intressepolitiska arbete examineras via en skriftlig gruppuppgift. Kursens medicinska moment examineras via individuell skriftlig uppgift. De centrala begreppen inom olika kunskapsområden examineras i en individuell skriftlig uppgift där de analyseras i relation till personers med synnedsättning aktivitetsutförande och delaktighet.

Betygsättning på kurs sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala:

- A = Utmärkt
- B = Mycket bra
- C = Bra
- D = Tillfredsställande
- E = Tillräckligt
- Fx = Otillräckligt
- F = Helt otillräckligt

Kursens betygskriterier delas ut vid kursstart.

Student som underkänts två gånger i prov för viss kurs eller del av kurs har rätt att hos ansvarig institutionsstyrelse begära att en annan examinator utses.

Kurslitteratur

Obligatorisk litteratur

- Barnes, Colin (2003). Rehabilitation for disabled people: a "sick" joke? *Scandinavian Journal of Disability Research*, 5(1), 7-23. (17 sid)
- Berndtsson, Inger (2009). Att lära med nedsatt kroppslig funktion. I A. Ahlberg (Red.), *Specialpedagogisk forskning – en mångfasetterad utmaning* (s. 251-274). Lund: Studentlitteratur. (26 sid)
- Berndtsson, Inger & Kroksmark, Ulla (2008). Kunskapsutveckling inom synområdet. Teorier och metoder inom rehabilitering/habilitering för personer med synnedsättning eller blindhet (Best nr 08365). Vällingby: Hjälpmedelsinstitutet. (80 sid)
- Bron, Agnieszka & Wilhelmsson, Lena (Red.) (2004). *Lärprocesser i högre utbildning*. Stockholm: Liber. (Del I-III, 163 sid)
- Christiansen, Charles H. & Townsend, Elisabeth, A. (2004). An introduction to occupation. I C. H. Christiansen & E. A. Townsend (Red.), *Introduction to occupation. The art and science of living* (s. 1-27). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall. (27 sid)
- Eriksson, Christina (2007). Hur ser du egentligen? AMD – Åldersrelaterade förändringar i gula fläcken (Best nr 07333). Vällingby: Hjälpmedelsinstitutet. (21 sid)
- Eriksson, Christina (2007). Hur ser du egentligen? RP – Retinitis pigmentosa – Nattblindhet (Best nr 07332). Vällingby: Hjälpmedelsinstitutet. (19 sid)
- Eriksson, Christina (2007). Hur ser du egentligen? Glaukom – Grön starr (Best nr 07331). Vällingby: Hjälpmedelsinstitutet. (18 sid)
- Eriksson, Christina & Cronström, Solveig (2007). Att leva med CVI – Central visual impairment (Best nr 07377) Vällingby: Hjälpmedelsinstitutet. (23 sid)
- Frankl, Viktor (1996). *Livet måste ha mening. Erfarenheter i koncentrationslägren. Logoterapiens grunder* (övers. M. Edgardh). Stockholm: Natur och Kultur. (160 sid)
- Goodrich, Gregory. L., & Bailey, I. L. (2000). A history of the field of vision rehabilitation from the perspective of low vision. I B. Silwerstone, & M-A. Lang, B. Rosenthal & E. E. Faye (Red.), *Lighthouse handbook on vision impairment and vision rehabilitation* (Vol. 2, s. 675-708). USA: Oxford University Press. (33 sid)
- Gustavsson, Anders (Red.) (2004). *Delaktighetens språk*. Lund: Studentlitteratur. (233 sid)
- Heimdahl Mattson, Eva (2001). Inclusive strategies and bureaucratic organisations in integrated and segregated school systems. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 3(1), 38-55. (18 sid)
- Höök, Olle (Red.) (2001). *Rehabiliteringsmedicin*. Stockholm: Liber. (Kapitel 1, 3, 4, 10 och 25) (47 sid)
- Lennerstrand, Gunnar & Ödman, Maj (Red.) (1999). *Barnögonsjukdomar: aktuell svensk forskning*. Stockholm: Johansson & Skyttmo. (158 sid)
- Nilholm, Claes & Björck-Åkesson, Eva (Red.) (2007). Reflektioner kring specialpedagogik – sex professorer om forskningsområdet och forskningsfronterna (Vetenskapsrådets rapportserie 5:2007). Stockholm: Vetenskapsrådet. (113 sid)
- Olin Lauritzen, Sonja, Svenaeus, Fredrik & Jonsson, Ann-Christine (Red.) (2004). *När människan möter medicinen. Livsvärldens och berättelsens betydelse för förståelsen av sjukdom och medicinsk teknologi*. Stockholm: Carlssons. (226 sid)
- Skolverket. (2005). *Handikapp i skolan. Det offentliga skolväsendets möte med funktionshinder från folkskolan till nutid* (Rapport 270, kapitel 1). (49 sid)
<http://www.skolverket.se>
- Socialstyrelsen. (2003). *Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF)*. (28 sid)
<http://www.socialstyrelsen.se>

Säljö, Roger (2003). Föreställningar om lärande och tidsandan. I S. Selander (Red.), Kobran, nallen och majjen. Tradition och förnyelse i svensk skola och skolforskning (Forskning i fokus nr 12) (s 71–89). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. (19 sid)
<http://www.skolutveckling.se>

Tøssebro, Jan (Red.). Integrering och inkludering. Lund: Studentlitteratur. (198 sid)

Artiklar på nordiska språk och engelska tillkommer.

Valbar litteratur (1 bok väljs)

Billgren, Lars (1992). Bländande. Från ett seende till ett annat. Trelleborg: Förlagshuset Swedala (110 sid)

Fogelberg, Tappas (1994). Blindstyre. En snubblares berättelse. Stockholm: Norstedts. (270 sid)

Helier, Conny & Karlsson, Krister (2005). Alla tjejer liknar Marilyn Monroe. Historier av Conny Helier omarbetade till lyrik. Visby: Books-on-Demand. (90 sid)

Inde, Krister (2003). Se dåligt. Må bra. Karlstad: Indenova AB. (100 sid)

Kuusisto, Stephen (1998). Planet of the blind. New York, NY: Delta. (194 sid)

Mykkänen, Petri (2001). Exist. Det blinda seendet. Stockholm: Carlssons (261 sid)

Olsson, Nisse (1995). Mod att leva. Göteborg: Littera Originalproduktion. (103 sid)

Referenslitteratur

Backman, Jarl (2008). Rapporter och uppsatser (2:a upplagan). Lund: Studentlitteratur. (223 sid)

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøndis & Løkenstgard Hoel, Torlaug (2002). Skriva för att lära. Skrivande i högre utbildning (S. Andersson, övers.). Lund: Studentlitteratur. (209 sid)

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (Ds 2008:23) (53 sid)
<http://www.regeringen.se/sb/d/1928/a/18527>

FN:s standardregler. (37 sid)
<http://www.regeringen.se/sb/d/1928/a/18527>

Regeringskansliet. (2006). Mänskliga rättigheter. Konventionen om barnets rättigheter (Ny, reviderad upplaga). Utrikesdepartementet. (59 sid)
<http://www.manskligarattigheter.gov.se>

Hälso- och sjukvårdslag. (1982:763). Socialstyrelsen.
http://www.socialstyrelsen.se/AZ/regelverk/lagar_och_forordningar/innehall/lag_halsoochsjukvard.htm

Jarrick, Arne & Josephsson, Olle (1996). Från tanke till text. En språkhandbok för uppsatsskrivande studenter. Lund: Studentlitteratur. (133 sid)

Salamancadeklarationen och Salamanca +10. (2006). Svenska Unescorådets skriftserie 2/2006. Svenska Unescorådet. (62 sid)

Socialstyrelsen. (2007). Samordning av insatser för habilitering och rehabilitering (SOSFS 2007:10). Socialstyrelsens författningssamling.
http://www.sos.se/sosfs/2007_10/2007_10.htm

Språkrådet. (2008). Svenska skrivregler (Tredje utgåvan). Stockholm: Liber. (246 sid)